

O'QITUVCHI PORTFOLIOSINI YARATISHNING MAQSAD VA VAZIFALARI

Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Matematika va amaliy matematika kafedrasi assistent o'qituvchisi

<https://orcid.org/0009-0004-7136-8520>

e-mail: gulnozaberdiyeva2022@gmail.com

G'uzarova Nigora Jurabek qizi

Hazratqulova Parizoda Abror qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti talabalari

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20033786>

Annotatsiya

Ushbu maqolada o'qituvchi portfoliosini yaratishning maqsadi, asosiy vazifalari va amaliy ahamiyati ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Portfolio pedagogik faoliyatni aks ettiruvchi, kasbiy o'sishni ko'rsatuvchi va o'z-o'zini baholashga yordam beruvchi muhim vosita sifatida ko'rib chiqiladi. Maqolada portfolio tarkibiy tuzilmasi, uning ta'lim jarayonidagi roli hamda zamonaviy talablar asosida shakllantirilishi masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: portfolio, o'qituvchi, pedagogik faoliyat, kasbiy kompetentlik, o'z-o'zini baholash, ta'lim sifati, refleksiya.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchining kasbiy kompetentligini oshirish ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Pedagogik faoliyatni takomillashtirish, o'qituvchining shaxsiy va kasbiy rivojlanishini ta'minlash maqsadida xalqaro amaliyotda keng qo'llaniladigan portfolio texnologiyasi O'zbekiston ta'lim tizimiga ham jadal tatbiq etilmoqda.

Portfolio — bu o'qituvchining pedagogik faoliyatini, yutuqlarini, izlanishlarini va kasbiy o'sish dinamikasini aks ettiruvchi maqsadli hujjatlar to'plami. U nafaqat attestatsiya va baholash vositasi, balki o'qituvchining o'z faoliyatini chuqur anglash, tahlil qilish va takomillashtirish imkoniyatini beradigan refleksiv asar hamdir.

Ushbu maqolaning maqsadi — o'qituvchi portfoliosini yaratishning nazariy asoslarini, asosiy maqsadlari va vazifalarini tizimli ravishda bayon etishdan iborat.

Adabiyotlar tahlili

Pedagogik portfolio muammosi xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng o'rganilgan. D. Zubizarreta (2004) portfolioni "o'qituvchining o'qitish bo'yicha o'ylangan, tanlab olingan materiallar to'plami" sifatida ta'riflaydi. L. Darling-Hammond va J. Snyder (2000) esa portfolioni kasbiy o'sishning muhim indikator deb hisoblaydi.

Mahalliy tadqiqotchilar orasida N. Muslimov, M. Usmonboeva va boshqalarning ishlari portfolio texnologiyasining O'zbekiston ta'lim amaliyotiga moslashtirilishiga bag'ishlangan. Ular portfolioni shaxsga yo'naltirilgan ta'lim paradigmasi doirasida ko'rib chiqadilar.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, portfolio o'qituvchining kasbiy kompetentligini baholashda eng ishonchli va kompleks vositalardan biri sifatida tan olinmoqda.

O'qituvchi portfoliosini yaratishning asosiy maqsadi

O'qituvchi portfoliosini yaratishning bosh maqsadi — pedagogning kasbiy faoliyatini kompleks, tizimli va ob'ektiv tarzda aks ettirish hamda uning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlashdir. Ushbu maqsad bir necha yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

1. Kasbiy o'sishni hujjatlashtirish — o'qituvchining vaqt o'tishi bilan qanday rivojlanayotganini ko'rsatuvchi dalillar to'plash.
2. O'z-o'zini baholash va refleksiya — o'qituvchiga o'z kuchli va zaif tomonlarini anglash imkoniyatini yaratish.
3. Kasbiy kompetentlikni namoyish etish — attestatsiya, konkurslar va hamkorlik jarayonlarida yutuqlarni taqdim etish.
4. Pedagogik ijodkorlikni rivojlantirish — yangi metodlar va yondashuvlarni sinab ko'rish, tahlil qilish va takomillashtirish.

Portfolio yaratishning asosiy vazifalari

Ilmiy adabiyotlar va amaliy tajriba tahlili asosida o'qituvchi portfoliosining quyidagi asosiy vazifalari ajratib ko'rsatilishi mumkin:

Diagnostik vazifa

Portfolio o'qituvchining pedagogik faoliyatini chuqur tahlil qilish imkonini beradi. O'qituvchi o'z darslarini, metodlarini va natijalarini qayta ko'rib chiqar ekan, qaysi sohalarda kuchli, qayerda rivojlanish zarurligini aniqlaydi. Bu jarayon diagnostik refleksiyani kuchaytiradi.

Rivojlantiruvchi vazifa

Portfolio tuzish jarayonida o'qituvchi yangi bilimlar, ko'nikmalar va yondashuvlarni izlaydi. Bu esa uning kasbiy rivojlanishini stimulyatsiya qiladi. Muntazam yangilanadigan portfolio o'qituvchini doimiy o'z ustida ishlashga undaydi.

Baholash (attestatsion) vazifa

Portfolio o'qituvchining kasbiy darajasini ob'ektiv baholash uchun muhim manba hisoblanadi. Attestatsiya jarayonida portfolio an'anaviy imtihon o'rnini qisman bosib, o'qituvchining real ish natijalarini ko'rsatuvchi vosita vazifasini bajaradi.

Motivatsion vazifa

O'z yutuqlarini ko'rish, ularni hujjatlashtirish va taqdim etish o'qituvchining kasbiy motivatsiyasini oshiradi. Portfolio muvaffaqiyatlar tarixi sifatida o'qituvchiga ilhom beradi va pedagogik faoliyatga qiziqishni kuchaytiradi.

Kommunikativ vazifa

Portfolio o'qituvchining hamkasblar, rahbariyat, ota-onalar va keng jamoatchilik bilan muloqotini osonlashtiradi. U o'qituvchining professional «vizit kartasi» vazifasini bajaradi va pedagogik hamjamiyatda professional obro'-e'tiborni mustahkamlaydi.

Portfolio tarkibiy tuzilmasi

Zamonaviy pedagogik talablar asosida o'qituvchi portfoliosi quyidagi bo'limlarni o'z ichiga olishi tavsiya etiladi:

- Shaxsiy ma'lumotlar va kasbiy tarjimai hol (CV)
- Pedagogik falsafa va ta'lim konsepsiyasi
- O'qitish metodlari va texnologiyalari namunalari
- Ilmiy-metodik ishlar, maqolalar va tadqiqotlar
- O'quvchilar yutuqlari va natijalari
- Malaka oshirish kurslari va sertifikatlar
- Hamkasblar va rahbariyat tomonidan berilgan tavsifnomalar
- Kasbiy o'sish rejalari va maqsadlar

Xulosa

O'qituvchi portfoliosi zamonaviy ta'lim tizimida pedagogning kasbiy rivojlanishini ta'minlovchi ko'p funksiyali vosita sifatida muhim ahamiyat kasb etadi. Uning maqsadlari: o'qituvchining professional faoliyatini hujjatlashtirish, refleksiv fikrlashni rivojlantirish, kasbiy kompetentlikni namoyish etish va pedagogik ijodkorlikni rag'batlantirishdan iborat.

Portfolio vazifalari diagnostik, rivojlantiruvchi, baholash, motivatsion va kommunikativ yo'nalishlarda namoyon bo'ladi. Ushbu vazifalar bir-birini to'ldirgan holda o'qituvchining yaxlit kasbiy siyomosini shakllantirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, portfolio faqat sənədlar to'plami emas — bu o'qituvchining o'sish va takomillashuv yo'lidagi shaxsiy tarjimai holi, kasbiy ongi va pedagogik mahoratining tirik guvohi hisoblanadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Gulnoza Rizoqulovna. PEDAGOGIK FAOLIYATDA ELEKTRON TA'LIMNI TASHKIL ETISH VA MULTIMEDIA VOSITALARIDAN FOYDALANISH. Zenodo, 2022, <https://doi.org/10.5281/zenodo.6575031>.
2. Berdiyeva, G. and S. Do'rmonova. “TA'LIMDA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING O'RNI”. THEORETICAL ASPECTS IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL SCIENCES, vol. 4, no. 1, Zenodo, 6 Jan. 2025, pp. 13–17, <https://doi.org/10.5281/zenodo.14604417>.
3. Berdiyeva, G. and D. Norboboyeva. “SIMLI VA SIMSIZ ALOQA VOSITALARI”. DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN MODERN SCIENCES, vol. 3, no. 16, Zenodo, 21 Dec. 2024, pp. 93–97, <https://doi.org/10.5281/zenodo.14539030>.
4. Berdiyeva, G. and G. Alimova. “BOSHLANG'ICH TA'LIM JARAYONIDA AXBOROT - KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK AHAMIYATI”. DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN MODERN SCIENCES, vol. 5, no. 1, Zenodo, 28 Jan. 2026, pp. 117–20, <https://doi.org/10.5281/zenodo.18403169>.
5. Ismatova, M. and G. Berdiyeva. “O`QUV-TARBIYA ISHLARIDA INTERNET RESURSLARINI TANLASH VA BAHOLASH”. Ilm-fan, vol. 4, no. 18, Zenodo, 26 Mar. 2026, pp. 96–101, <https://doi.org/10.5281/zenodo.19232119>.
6. Eshmurodova, S. and G. Berdiyeva. “ZAMONAVIY O'QITUVCHI PORTFOLIOSINING TUZILISHI VA MAZMUNI”. Ilm-fan, vol. 4, no. 18, Zenodo, 26 Mar. 2026, pp. 86–90, <https://doi.org/10.5281/zenodo.19230991>.
7. Qahromonova, M. and G. Berdiyeva. “FANLARARO INTEGRATSIYANI TA'LIM JARAYONIDA QO'LLASH METODIKASI”. Ilm-fan, vol. 4, no. 18, Zenodo, 26 Mar. 2026, pp. 80–85, <https://doi.org/10.5281/zenodo.19230962>.
8. Berdiyeva, G. and M. Eshquvvatova. “PORTFOLIO YARATISHDA RAQAMLI VOSITALAR VA PLATFORMALARNI TAHLIL QILISH: O'QITUVCHI PORTFOLIOSINI YARATISHNING MAQSAD VA VAZIFALARI”. Ilm-fan, vol. 4, no. 18, Zenodo, 26 Mar. 2026, pp. 63–69, <https://doi.org/10.5281/zenodo.19230300>.
9. Berdiyeva, G., et al. “SMM PLATFORMALARI VA YOUTUBE ZAMONAVIY RAQAMLI MARKETINGNING AJRALMAS QISMI”. THEORETICAL ASPECTS IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL SCIENCES, vol. 4, no. 29, Zenodo, 27 Dec. 2025, pp. 21–26, <https://doi.org/10.5281/zenodo.18066180>.

10. Berdiyeva, G., et al. "KIBER MAKON KIBER XAVFSIZLIK KIBERZO'RAVONLIK (CYBERBALLING) TUSHUNCHALARINING MOHIYATI". *ACADEMIC RESEARCH IN MODERN SCIENCE*, vol. 3, no. 50, Zenodo, 23 Dec. 2024, pp. 163–67, <https://doi.org/10.5281/zenodo.14545705>.
11. Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna and G'ulomjonova Sevinch Xurshid qizi. TA'LIM TIZIMIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI. Zenodo, 7 Jan. 2025, <https://doi.org/10.5281/zenodo.14608385>.
12. Berdiyeva, G., et al. "LMS-(LEARNING MANAGEMENT SYSTEM)- TA'LIMNI BOSHQARUV TIZIMLARI". *DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN MODERN SCIENCES*, vol. 4, no. 15, Zenodo, 26 Dec. 2025, pp. 111–12, <https://doi.org/10.5281/zenodo.18060842>.
13. Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna, et al. "AXBOROTLASHUV JARAYONINING JAMIYAT TARAQQIYOTIGA TA'SIRI". *INTERNATIONAL CONFERENCE ON ADVANCE SCIENCE AND TECHNOLOGY*, vol. 1, no. 11, Zenodo, 2024, pp. 14–17, <https://doi.org/10.5281/zenodo.14553709>.
14. Berdiyeva, G. and Z. Turayeva. "MASOFAVIY TA'LIMNI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH USULLARI". *CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH*, vol. 1, no. 11, Zenodo, 2024, pp. 181–86, <https://doi.org/10.5281/zenodo.14209949>.
15. Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna, and Ro'ziyeva Mohina Jo'ramurod qizi, Daulova Sevinch Baxtiyor qizi. "TA'LIMDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH VA UNI AMALYOTGA TADBIQ ETISH TEXNOLOGIYALARI". *European science international conference: STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, Vol. 1 No. 4 (2025):pp. 51-56.
16. Shukurov, Amon, and Ma'mura Musurmonova. "Propagation of skew-symmetric nonstationary waves in an elastic spherical layer." *AIP Conference Proceedings*. Vol. 3004. No. 1. AIP Publishing LLC, 2024. <https://pubs.aip.org/aip/acp/article-abstract/3004/1/040009/3270453/Propagation-of-skew-symmetric-nonstationary-waves>
17. Shukurov, Amon. "Propagation of skew-symmetric unsteady shear waves from thick-walled shell in elastic space." *E3S Web of Conferences*. Vol. 365. EDP Sciences, 2023. https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2023/02/e3sconf_conmechhydro2023_01014/e3sconf_conmechhydro2023_01014.html
18. Musurmonova, Mamura. "Propagation of Non-stationary Skew-Symmetric Waves from a Spherical Cavity in a Porous-elastic Half-space." *WSEAS Transactions on Applied and Theoretical Mechanics* 19 (2024): 135-142. <https://wseas.com/journals/articles.php?id=9971>
19. Juraev, Gayrat, and Ma'mura Musurmonova. "An algorithm for solving the problem of radial expansion of a spherical cavity supported by a thin spherical shell in an elastic-porous fluid-saturated medium." *AIP Conference Proceedings*. Vol. 2432. No. 1. AIP Publishing LLC, 2022. <https://pubs.aip.org/aip/acp/article-abstract/2432/1/030109/2823361/An-algorithm-for-solving-the-problem-of-radial>
20. Musurmonova, Ma'mura, and Narqiza Shoimova. "МЕТОДОЛОГИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В МОДЕЛИРОВАНИИ." *Asian journal of scientific research and innovations* 1.1 (2026): 100-105. <https://asiansciencejournal.org/index.php/AJSRI/article/view/25>

21. Салиев, А. А., et al. "Нестационарные колебания упруго-пористого пространства с двумя сферическими полостями под действием сдвиговых волн." *Материалы XXV Международного симпозиума «Динамические и технологические проблемы механики конструкций и сплошных сред» им. АГ Горшкова*. Vol. 2. 2019. <https://istina.ficp.ac.ru/publications/article/193707937/>
22. Jurayev, G., and M. O. Musurmonova. "Suyuqlik bilan to'yingan g'ovak-elastik muhitning sferik qatlamida nostassionar ko'ndalang to'lqinlar jarayoni." *QarDU xabarlari* 4-2021: 8.
23. Локтева, Н. А., et al. "Дифракция нестационарных плоских волн сдвига на абсолютно жестком шаре в упруго-пористом полупространстве, насыщенном жидкостью." *Динамические и технологические проблемы механики конструкций и сплошных сред*. 2018.
24. Musurmonova, Mamura, and Ma'mura Musurmonova. "Methodology for Modeling Non-stationary Transverse Wave Processes in Simply Connected AND Doubly Connected Poroelastic Domains with A Spherical Obstacle." *Advanced Economics and Pedagogical Technologies* 2.6: 684-691. <https://www.neliti.com/publications/669202/methodology-for-modeling-non-stationary-transverse-wave-processes-in-simply-conn>
25. Мусурмонова, М. О. "Говак-эластик фазони сферик бўшлиқ ва қаттиқ шар билан ностационар кўндаланг тебраниши ҳақида масала." *MODERN PROBLEMS AND PROSPECTS OF APPLIED MATHEMATICS* 1.01 (2024). <https://ojs.qarshidu.uz/index.php/mp/article/view/424>